

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ویرایش دوم

مروری جامع بر حسابداری مالی بر اساس استانداردهای حسابداری ایران

دکتر ایرج نوزوش - دکتر ساسان مهرانی

اعضاء هیأت علمی دانشگاه تهران و جامعه حسابداران رسمی ایران

دکتر غلامرضا کرمی - محمد مرادی

انتشارات کتاب نو

عنوان و نام پدیدآور	مروری جامع بر حسابداری مالی براساس استانداردهای حسابداری ایران / ایرج نوروش... (و دیگران).
مشخصات نشر	تهران: کتاب نو، ۱۳۸۹
مشخصات ظاهری	ج ۲: جدول، نمودار.
شابک	978-964-2691-21-0
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	فهرست نویسی براساس جلد دوم، ۱۳۸۹
یادداشت	ایرج نوروش، ساسان مهرانی، غلامرضا کرمی، محمد مرادی.
یادداشت	ج ۲: (چاپ ششم: ۱۳۸۹).
موضوع	دانشگاه ها و مدارس عالی — ایران — آزمون ها
موضوع	مدیریت مالی — آزمون ها و تمرین ها (عالی)
موضوع	مدیریت مالی — پرسش ها و پاسخ ها (عالی)
موضوع	آزمون دوره های تحصیلات تکمیلی — ایران
شناسه افزوده	نوروش، ایرج
رده بندی کنگره	ی ۱۳۰۰ ۱۳۰۰ م/۲۶ LB۲۳۵۳
رده بندی دیویی	۳۷۸/۱۶۶۲
شماره کتابشناسی ملی	۲۰۸۹۰۸۲

تذکره خواننده گرامی! انتشارات نگاه دانش از سال ۱۳۸۸، به عضویت شبکه اینترنتی ناشران ایران درآمده و از این پس، شما خواننده عزیز می توانید با مراجعه به وب سایت انتشارات به آدرس www.negahedanesh.ir از نمایشگاه کتاب دیدن نمایید و از همین طریق، کتب مورد نظر خود را انتخاب نموده و سفارش دهید. شایان ذکر است که با مراجعه به این وب سایت می توانید علاوه بر سهولت در انتخاب و خرید کتاب از:

- دسته بندی مناسب کتاب ها و اطلاعات کامل در مورد هر کتاب
- امکان مشاهده کتاب های مرتبط از همین ناشر و دیگر ناشران

 از وب سایت ما دیدن کنید و آن را به دوستان خود نیز معرفی نمایید.

انتشارات کتاب نو

نام کتاب:	مروری جامع بر حسابداری مالی (جلد دوم)
مؤلفان:	دکتر ایرج نوروش - دکتر ساسان مهرانی - دکتر غلامرضا کرمی - محمد مرادی
ناشر:	کتاب نو
حروف نگاری، صفحه آرایی (نگاه دانش):	هما مرادی
طراح:	مرتضی فرزاد
نوبت چاپ:	ششم - ۸۹
تیراژ:	۱۰۰۰۰ نسخه
قیمت:	۱۱۰۰۰ تومان
لینوگرافی / چاپ و صفای:	باختر / طیف نگار
شابک:	۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۶۹۱ - ۲۱ - ۰

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است

انتشارات کتاب نو:

تلفن: ۰۹۱۲-۱۰۰۸۸۲۲ - ۶۶۹۶۸۰۴۲

انتشارات نگاه دانش: انقلاب - خ ۱۲ فروردین - ساختمان ناشران پلاک ۲۷۱ - ط ۲ - واحد ۴

تلفن: ۶۶۹۵۴۸۹۲ - تلفکس: ۶۶۴۸۶۱۵۴

تو خدای بی شریکی، تو یگانه‌ای و دانا
تو در آن زمان که نامی ن جهان نبود، بودی
تو به گوش لبر خواندی که از آسمان پیبرد
تو به چشمه یاد دادی ز دل زمین بچوشد
تو به تاله لمر کردی که به برگ گل نشیند
به هزار نقش زبید گل و سبزه را کشیدی

تو چه خوب و مهربانی، تو که پاک و توان
در بسته جهان را به چهل‌تپان کشودی
تو به آفتاب گفتی به زمین قدم گذارد
به گیاه تشنه گفتی که از آب آن بنوشد
به خنجر اجازه دادی که گل از چمن بچیند
شب و روز و کوه و دریا، همه را تو آفریدی

پیشگفتار

ناصر علی اکبر سلطان

در دوره کارشناسی رشته حسابداری، "حسابداری مالی" تنها حوزه‌ای است که تعداد زیادی از دروس حسابداری (معادل ۳۲ واحد و بیش از نیمی از واحدهای تخصصی رشته) را در بر گرفته و شامل دروس اصول حسابداری، دروس حسابداری میانه، دروس حسابداری پیشرفته، درس حسابداری دولتی و درس مباحث جاری حسابداری می‌باشد. در آزمون ورودی کارشناسی ارشد نیز حسابداری مالی بیشترین امتیاز را در میان حوزه‌های آزمون دارا است. بنابراین، حسابداری مالی از دغدغه‌هایی است که فکر دانشجویان رشته حسابداری را همواره به خود مشغول داشته و دانشجویان عزیز این رشته، در تارکی به دنبال منابع و مطالبی هستند که بتواند موفقیت آنان را تضمین کند. بدون اغراق می‌توان گفت کتابی که پیش روی شماست، کتابی که حاصل سالهای سال تجربیات مفید و دستاوردهای مولفین آن است، منبع بی‌کم و کاستی است که به راحتی توان پاسخ به نیازهای شما را داراست. استقبال وسیع و فوق‌العاده‌ای که ظرف دو سال از چاپهای قبلی کتاب به عمل آمد و پیامهای سرشار از لطف و محبت اساتید گرامی و دانشجویان قدرشناس همه گواه آن بود که مروری جامع بر حسابداری مالی، کتابی مفید و مثال زدنی هم به عنوان یک منبع درسی برای دروس حسابداری میانه، حسابداری پیشرفته و مباحث جاری حسابداری و هم منبعی جامع و کامل برای آمادگی در آزمون کارشناسی ارشد و جامعه حسابداران رسمی ایران است. چاپ جدید کتاب که امروز با ویرایش کامل تقدیم شما می‌گردد، ضمن لحاظ توصیه‌های دوستان و عزیزان، با استانداردهای ایران مطابقت کامل دارد. از طرف دیگر این کتاب راهنمایی ارزشمند است برای کسانی که می‌خواهند درک بهتری از استانداردهای حسابداری ایران و نحوه بکارگیری آن پیدا کنند.

توالی فصول مختلف کتاب و مطالب آن به گونه‌ای است که سیر تکامل تدریجی یک منبع جامع حسابداری مالی در آن دیده می‌شود. به علت حجم زیاد مطالب، کتاب در دو جلد به چاپ رسیده و فصول زیر را در خود جای داده است:

فصل ۱. ساختار تئوریک حسابداری و گزارشگری مالی	فصل ۲. صورتهای مالی اساسی
فصل ۳. شناسایی درآمد	فصل ۳. موجودی مواد و کالا
فصل ۵. داراییهای ثابت مشهود و داراییهای نامشهود	فصل ۶ حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها
فصل ۷. بدهیهای بلندمدت	فصل ۸ حسابداری اجاره‌ها
فصل ۹. گزارشگری مالی و تغییر قیمت‌ها	فصل ۱۰. شرکت‌های سهامی
فصل ۱۱. شرکت‌های تضامنی و مشارکتهای خاص	فصل ۱۲. گزارشگری قسمتها و میان دورهای
فصل ۱۳. حسابداری شعب و تسمیر ارز	فصل ۱۴. صورتهای مالی تلفیقی
	فصل ۱۵. حسابداری دولتی

خواننده پس از مرور چکیده‌ای از استانداردهای (یا استانداردهای) حسابداری ایران در قسمت پایانی هر فصل، با سه گروه سؤال مرتبط با آن فصل مواجه می‌شود. گروه اول، شامل سؤالات آزمون سراسری کارشناسی ارشد سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۹ به همراه پاسخ تشریحی آنها است. از نکات قابل ذکر، طبقه‌بندی کلیه سؤالات در قالب ۱۵ فصل مرتبط با آنها است. طبقه‌بندی سؤالات آزمون سراسری در قالب ۱۵ فصل کتاب حاضر به این قرار است:

سال	فصل	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	جمع
۱۳۷۰		۱	۲	۲	۲	۱	-	-	۲	-	۲	۳	-	۲	۵	-	۲۸
۱۳۷۱		-	۸	۱	۲	۲	۱	۳	۱	۱	۱	-	۳	۳	۱۲	-	۳۷
۱۳۷۲		-	۲	۲	-	۲	۳	-	۲	۱	-	۵	-	۲	۵	-	۲۸
۱۳۷۳		-	۲	۳	-	۳	۱	۱	۳	۱	۳	۲	۲	۲	۷	-	۴۲
۱۳۷۴		۲	۲	۲	۲	۳	۱	-	۱	۱	۳	۱	-	۱	۶	-	۲۹
۱۳۷۵		۱	۴	۳	۱	۳	۱	۱	۲	۱	۳	۳	-	۱	۵	-	۲۸
۱۳۷۶		۱	۵	۳	-	۲	۱	۲	۲	۱	۵	۱	۱	-	۶	-	۳۰
۱۳۷۷		۱	۷	۱	۱	۱	۱	۱	۳	۱	۲	۱	۱	-	۴	-	۲۸
۱۳۷۸		۲	۳	۳	۲	۳	۱	۲	۱	۱	-	۲	۲	۲	۶	-	۳۰
۱۳۷۹		-	۳	۳	۳	۲	۲	۱	۱	۲	۳	۲	۱	۱	۷	-	۳۰
۱۳۸۰		۲	۳	۳	۱	۲	۱	۱	۲	۱	۳	۲	۱	۱	۷	-	۳۰
۱۳۸۱		۲	-	۴	۲	۲	۱	۲	۲	-	۲	۲	۳	۲	۴	-	۳۰
۱۳۸۲		۱	۲	۲	-	۲	۱	۱	۱	-	۱	۶	-	۲	۸	-	۳۰
۱۳۸۳		۳	۶	۱	۱	۱	۱	-	-	-	-	۲	۳	۱	۲	۲	۳۰
۱۳۸۴		-	۴	۲	۳	۳	۳	۲	۱	۱	-	-	-	۱	۷	۳	۳۰
۱۳۸۵		۱	۶	۲	۲	۲	۴	۱	۱	-	۲	۱	۱	۱	۲	۲	۳۰
۱۳۸۶		۱	۷	۱	۲	۲	۲	-	۳	-	۱	۳	۱	۱	۳	۲	۳۰
۱۳۸۷		۲	۶	۲	۱	۵	۲	-	-	۱	-	۲	۱	۱	۳	۲	۳۰
۱۳۸۸		۲	۸	۲	۱	۳	۱	۲	۱	-	۱	-	۲	۱	۳	۳	۳۰
۱۳۸۹		۱	۴	۳	۲	۶	۲	-	-	-	۱	۱	۲	-	۲	۳	۳۰
جمع		۲۳	۸۸	۴۸	۳۴	۶۱	۳۳	۱۶	۳۲	۱۰	۵۰	۲۳	۱۹	۲۸	۱۰۸	۱۷	۶۰۰

لازم به ذکر است که از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۹، جمعاً ۶۱۵ سؤال از حوزه حسابداری مالی در آزمون سراسری طرح گردیده که ۶۰۰ سؤال آن با پاسخ تشریحی در این کتاب موجود است. از ۱۵ سؤال حذف شده، ۸ سؤال مربوط به صورت تغییرات در وضعیت مالی است که سالهاست این صورت مالی از شمار صورتهای مالی اساسی حذف گردیده است، اطلاعات مربوط به ۲ سؤال دیگر، ناقص است و ۵ سؤال باقیمانده نیز ارتباط چندانی با حسابداری مالی ندارد. توصیه می شود در مرور سوالات، توجه خود را بیشتر بر سالهای اخیر معطوف داشته و با سبک سوالات در این سالها به طور کامل آشنا شوید. سبک سوالات سالهای اخیر تفاوت محسوسی با سالهای دورتر دارند. گروه دوم شامل سوالات منتخب آزمون کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد با پاسخ تشریحی آنها است. گروه آخر نیز شامل سوالات آزمون جامعه حسابداران رسمی ایران به همراه پاسخ تشریحی این سوالات است.

از تمامی عزیزان مصرانه درخواست می گردد هرگونه نظر یا پیشنهاد سازنده خود را برای اصلاح چاپهای بعدی کتاب از طریق ناشر کتاب یا آدرس gholamrezakarami@yahoo.com به ما اطلاع دهند.

در خانمه از کلیه عزیزانی که ما را در تهیه و چاپ این کتاب یاری نمودند، از جمله مدیریت محترم انتشارات نگاه دانش و خانمها هما مرادی و فاطمه نظری که زحمت حروفچینی و صفحه آرایی کتاب را برعهده داشتند، صمیمانه تشکر می کنیم.

مؤلفین

بخش دوم. گزارشگری مالی میان دوره‌ای

محتوای گزارش مالی میان دوره‌ای	۲۰۶
صورتهای مالی میان دوره‌ای، کدام فاصله زمانی	۲۰۷
نحوه ارائه صورتهای مالی میان دوره‌ای	۲۰۸
مبانی تهیه گزارش مالی میان دوره‌ای	۲۰۸
موارد خاص در گزارشگری میان دوره‌ای	۲۱۲
نکات برجسته استاندارد شماره ۲۲ ایران	۲۱۷
مجموعه سؤالات دانشگاه سراسری	۲۲۷
مجموعه پاسخ سؤالات دانشگاه سراسری	۲۳۱
مجموعه سؤالات دانشگاه آزاد	۲۳۵
مجموعه پاسخ سؤالات دانشگاه آزاد	۲۳۶
آزمون جامعه حسابداران رسمی ایران	۲۳۷
پاسخ آزمون جامعه حسابداران رسمی ایران	۲۳۹

فصل ۱۳. حسابداری شعب و تسعیر ارز

بخش اول. حسابداری شعب

سیستم حسابداری عملیات شعبه	۲۴۲
روش‌های قیمت‌گذاری کالاهای ارسالی به شعب	۲۴۲
راه حل تستی برای محاسبه سود شعبه	۲۴۸

بخش دوم. تسعیر ارز

معاملات ارزی	۲۷۱
عملیات خارجی	۲۷۶
نکات برجسته استاندارد حسابداری شماره ۱۶ ایران	۲۹۵
مجموعه سؤالات دانشگاه سراسری	۳۰۰
مجموعه پاسخ سؤالات دانشگاه سراسری	۳۰۷
مجموعه سؤالات دانشگاه آزاد	۳۱۳
مجموعه پاسخ سؤالات دانشگاه آزاد	۳۱۷
آزمون جامعه حسابداران رسمی ایران	۳۲۰
پاسخ آزمون جامعه حسابداران رسمی ایران	۳۲۲

فصل ۱۴. صورتهای مالی تلفیقی

بخش اول. ترکیب واحدهای تجاری

شخصیت حقوقی شرکتهای بعد از ترکیب	۳۲۶
روش حسابداری ترکیب شرکتها	۳۲۹
پیوست بخش اول: روش اتحاد منافع	۳۳۵

بخش دوم. صورتهای مالی تلفیقی

صورتهای مالی تلفیقی در تاریخ تحصیل	۳۴۱
تئوریهای تلفیق در یک نگاه	۳۵۲
صورتهای مالی تلفیقی در دوره پس از تحصیل	۳۵۶
صورتهای مالی تلفیقی در دو دوره	۳۶۴

بخش سوم. معاملات فی مابین شرکتهای گروه

الف. معاملات درون گروهی موجودی کالا	۳۷۱
ب. معاملات درون گروهی داراییهای ثابت	۳۷۷
ج. معاملات درون گروهی اوراق قرضه	۳۸۹
معاملات درون گروهی در سرمایه‌گذاری‌های	۳۹۴

بخش چهارم. مالکیت‌های غیرمستقیم و سایر موارد ...

معاملات درون گروهی در مالکیت‌های غیرمستقیم	۳۹۹
تحصیل تدریجی (خرید مرحله‌ای سهام)	۴۰۵
شرکت اصلی سهام ممتاز را تحصیل نکنند	۴۱۱
شرکت اصلی سهام ممتاز را تحصیل کند	۴۱۲
تشریح سهام ممتاز شرکت فرعی با شرایط خاص	۴۱۳
سرقتی	۴۱۵
سهام اقلیت	۴۱۵
تعاریف	۴۱۸
ارائه صورتهای مالی تلفیقی	۴۱۸
شمول صورتهای مالی تلفیقی	۴۱۹
ضوابط تلفیق	۴۱۹
حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی	۴۲۲
افشا	۴۲۲
تعاریف	۴۲۴
روش حسابداری	۴۲۵
کاربرد روش خرید	۴۲۵
افشا	۴۳۰
مجموعه سؤالات دانشگاه سراسری	۴۳۱
مجموعه پاسخ سؤالات دانشگاه سراسری	۴۵۵
مجموعه سؤالات دانشگاه آزاد	۴۷۰

مجموعه پاسخ سؤالات دانشگاه آزاد.....	۴۸۱
آزمون جامعه حسابداران رسمی ایران.....	۴۸۸
پاسخ آزمون جامعه حسابداران رسمی ایران.....	۴۹۲

فصل ۱۵. حسابداری دولتی

بخش اول. کلیات و مبنای حسابداری دولتی

معرفی برخی واژه‌های کلیدی.....	۴۹۵
فعالیت‌های دولت.....	۴۹۸
موارد اقتراق حسابداری دولتی با حسابداری بازرگانی.....	۴۹۸

بخش دوم. چارچوب نظری حسابداری دولتی

چارچوب نظری حسابداری و گزارشگری.....	۵۱۱
اصول بنیادی حسابداری دولتی.....	۵۱۲
الف. انواع حساب‌های مستقل برای وجوه دولتی.....	۵۱۴
ب. انواع حساب‌های مستقل برای وجوه سرمایه‌ای.....	۵۱۷
ج. انواع حساب‌های مستقل برای وجوه امانی.....	۵۱۹
تکاتی درباره حساب‌های مستقل.....	۵۲۱
گروه حساب‌ها در حسابداری دولتی.....	۵۲۱

بخش سوم. حسابداری بودجه‌ای

بودجه و حسابداری دولتی.....	۵۲۶
تهیه و تنظیم، تصویب، اجرا و نظارت بر بودجه.....	۵۲۷
طبقه‌بندی در بودجه.....	۵۲۸
طبقه‌بندی درآمدها.....	۵۲۹
حسابداری بودجه‌ای.....	۵۳۰
ثبت‌های بودجه‌ای در دستگاه‌های اجرایی.....	۵۳۴
حسابداری بودجه‌ای به روش ساده (یکطرفه).....	۵۴۱
ذیحساب.....	۵۴۸
مراحل خرج (هزینه).....	۵۴۹
مراحل درآمد.....	۵۵۲

بخش چهارم. خزانه‌داری

مبنای حسابداری خزانه.....	۵۵۳
افتتاح حساب‌های بانکی دولتی.....	۵۵۴

منابع مالی خزانه.....	۵۵۴
انواع حساب‌های مستقل در خزانه.....	۵۵۵
حساب مستقل وجوه عمومی.....	۵۵۶
حساب مستقل وجوه سپرده.....	۵۶۱

بخش پنجم. حساب‌های مستقل در دستگاه‌های اجرایی

ارتباط بین خزانه‌داری و دستگاه‌های اجرایی.....	۵۶۳
انواع حساب‌های مستقل مورد استفاده در.....	۵۶۳
حساب مستقل وجوه اعتبارات هزینه (جاری).....	۵۶۵
نحوه ثبت عملیات حسابداری حساب مستقل.....	۵۶۶
انتقال عملیات ثبت شده در دفتر روزنامه.....	۵۷۴
بستن حساب‌ها.....	۵۷۷
حساب مستقل وجوه درآمد اختصاصی.....	۵۸۲
نحوه ثبت عملیات حسابداری حساب مستقل.....	۵۸۳
تعدیل و بستن حساب‌ها.....	۵۸۶
بستن حساب‌های دائمی.....	۵۸۸
حساب مستقل وجوه سپرده.....	۵۸۸
نحوه ثبت عملیات حسابداری حساب مستقل.....	۵۸۹
بستن حساب‌ها.....	۵۹۰
حساب مستقل وجوه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای.....	۵۹۱
طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی.....	۵۹۱
مراحل اجرای طرح.....	۵۹۲
نحوه ثبت عملیات حسابداری حساب مستقل.....	۵۹۶
تعدیلات پایان سال.....	۶۰۶
بستن حساب‌های موقت.....	۶۰۷
بستن حساب‌های دائمی.....	۶۰۸
نحوه برخورد با مانده حساب‌های سنواتی.....	۶۰۹
رابطه بین حساب‌های مستقل.....	۶۱۲
مجموعه سؤالات دانشگاه سراسری.....	۶۱۳
مجموعه پاسخ سؤالات دانشگاه سراسری.....	۶۱۷
مجموعه سؤالات دانشگاه آزاد.....	۶۲۱
فهرست منابع.....	۶۲۲
فهرست کتاب‌های منتشر شده.....	۶۲۴